

معاونت دانشجویی
مرکز مشاوره دانشگاه

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دفتر مشاوره و سلامت

۱۸

خستنا اول

■ شماره هجدهم ■ سال دوم ■ مرداد ماه ۱۴۰۱

خست اول ماهنامه‌ای در زمینه ازدواج و خانواده است که در این شماره به
«مدیریت مالی و توسعه اقتصادی خانواده»
می‌پردازد و هر ماه با موضوعاتی جدید در دسترس شما خواهد بود.

مدیریت مالی و توسعه اقتصادی خانواده

تصمیم‌گیری مالی در سال‌های اول ازدواج نقش مهمی در رفاه سال‌های آتی دارد. زوج‌های جوان این فرصت را دارند با تصمیمی که در مورد مسائل مالی در سال‌های اول ازدواج می‌گیرند، امنیت مالی خانواده را برای سالیان بعد، تأمین کنند. مسائل مالی، وجه مشترک زوج‌ها در تمام سال‌ها خواهد بود بنابراین لازم است هریک از طرفین از همان ابتدا با یکدیگر صادق بوده، در مورد مسائل مالی همفکری نموده و متحد عمل کنند. بهتر است در راستای مدیریت مالی خانواده از افراد خردمند و آگاه در این زمینه نیز مشورت گرفته شود تا زوج بتواند به صورت مطمئن‌تری برنامه‌ریزی کند.

یکی از مسائلی که نیاز به برنامه‌ریزی دارد، مسئله تعیین وضعیت مالی و هزینه‌ها است. به طور کلی یک زن و شوهر یا یک پدر و مادر باید در همه امور همچون میزان سفر، میزان وقت‌گذاری برای خانواده، تنظیمات مالی، منابع تولید ثروت و... برنامه داشته باشند.

در راستای داشتن یک خانواده موفق و آرام، مدیریت مالی خانواده و در نظر گرفتن راهکارهایی برای توسعه اقتصادی خانواده بسیار مهم است. عدم مدیریت در هزینه‌ها یا توافق بر سر تصمیمات مالی می‌تواند باعث شود، یک زن و شوهر در یک بحث و جدال بی‌پایان قرار بگیرند. برای اخذ بسیاری از تصمیمات مالی موجود در زندگی زناشویی، باید بودجه و برنامه‌ریزی مالی را با تمام خانواده هماهنگ کنید و گفتگوی آزادانه‌ای راجع به وضعیت اقتصادی خانواده و برنامه‌ریزی زندگی مشترک داشته باشید.

چه کسی مدیریت اقتصاد خانواده را دارد؟

زوج‌هایی در زمینه مدیریت مالی موفق‌اند که دو شرط زیر را باهم داشته باشند:

۱. شم اقتصادی و گرفتن مشاوره‌های مالی و اقتصادی

۲. رابطه عاطفی قدرتمند

یکی از سوالات رایج بین زن و شوهر این است که چه کسی در خانواده باید اقتصاد خانه را مدیریت کند؟ بهترین پاسخ این است که اولویت مدیریت با کسی است که تفکر، شم و هوش اقتصادی قوی داشته باشد. بارها دیده شده که برخی از زنان خانه‌دار نسبت به همسرشان از شم اقتصادی بالاتری برخوردارند اما پذیرفتن این مسئله از سوی شوهرانشان آسان نیست. در هر صورت برای یک مدیریت موفق، شم و هوش اقتصادی بسیار مهم است اما این مسئله نباید باعث شود فردی که دارای این شرایط است متکبرانه، مستبدانه و شخصاً تصمیم‌گیری کند. در امور مالی، زن و شوهر باید با یکدیگر مشورت داشته باشند.

در ادامه برخی راهکارهایی را مورد بررسی قرار می‌دهیم که می‌تواند به شما در مدیریت مالی زندگی مشترک و رسیدن به توسعه اقتصادی کمک کند.

هماهنگی امور مالی خانواده:

۱

در مورد امور مالی خود صریح صحبت کنید

امور مالی از مهم‌ترین مباحثی است که زوجین در طول زندگی با آن مواجه می‌شوند. به خصوص مهم است که وضعیت مالی خود را قبل از ازدواج برای همسران شفاف‌سازی کنید. اگر یکی از زن و شوهر سابقه قرض یا بدهی‌های کلان داشته باشد که قبل از ازدواج درباره آن‌ها صحبت نشده است، می‌تواند در مسیر زندگی، منجر به مشکلات بزرگ‌تری شود. در صورتی که برای شما مسائل مالی و میزان درآمد یا مخارج همسر برای شما مهم است، قبل از ازدواج، شما باید با طرف مقابلتان ملاقات کنید و در مورد وضعیت مالی فعلی وی، از جمله میزان درآمدش، محل درآمد و هرگونه مسائل مالی همچون بدهی‌های کلان و... صحبت کنید.

۲

هماهنگی امور مالی خانواده:

جلسات مرتب برای صحبت کردن درباره مدیریت مالی خانواده

می‌توانید زمان مشخصی از هر ماه را برای گفتگو در مورد امور مالی خانواده اختصاص دهید. این جلسه می‌تواند هم‌زمان با موعد پرداخت وام یا دریافت حقوق باشد. در هر صورت، از وقت خود در این جلسه برای ارزیابی هزینه‌های ماه قبل، مشخص کردن پیشرفت خود در رسیدن به اهداف بلندمدت و پیشنهاد هرگونه تغییر یا خرید عمده و... استفاده کنید. با بحث در مورد امور مالی آن هم به طور منظم می‌توانید این کار را به یک تجربه راحت و سازنده تبدیل کنید.

هماهنگی امور مالی خانواده: یکدیگر را در جریان امور مالی خانواده قرار دهید

بسیاری از خانواده‌ها تصمیم می‌گیرند که یک نفر همه امور مالی خانواده را به عهده بگیرد. باید توجه داشت که این کار یک بار غیر ضروری بر دوش آن فرد است و منجر به عدم آگاهی دیگران از وضعیت مالی فعلی خانواده می‌شود. بعلاوه، اگر آن شخص فوت کند یا طلاق بگیرد، این امر دیگران را از هزینه‌های مالی زندگی مشترک یا حتی دسترسی به امور مالی خانواده کاملاً بی‌خبر می‌کند. با در جریان قرار دادن یکدیگر و با تقسیم کارهای مالی بین خود، می‌توانید این مسئله را مدیریت کنید.

هماهنگی امور مالی خانواده: در مورد تنظیم حساب تصمیم بگیرید

خانواده‌ها هنگام راه‌اندازی حساب‌های مشترک گزینه‌هایی دارند. برخی تصمیم می‌گیرند که همه مخارج را باهم پرداخت کنند. در حالی که دیگران امور مالی خود را بیشتر جداگانه نگه می‌دارند. اما بهتر است برای پرداخت هزینه‌های خانوار و پرداخت وام و... حساب مشترک داشته باشید. علاوه بر این مطمئن شوید که محدودیت‌هایی را برای میزان هزینه‌ها در ماه تعیین کرده‌اید. این برنامه‌ریزی برای خرج ماهانه از اینکه در نهایت یک نفر کل پول خانواده را خرج کند، جلوگیری می‌کند. حتی اگر در امور مالی باهم شریک می‌شوید، اما برای هر یک از شما مهم است که یک حساب پس‌انداز داشته باشید، با انجام این کار شما یک پس‌انداز جداگانه دارید که در صورت لزوم به کمکتان می‌آید.

بودجه‌بندی کنید

قبل از صرف هر گونه هزینه‌ای، باید تصمیم بگیرید که چقدر بودجه برای این کار در نظر بگیرید. در حالی که بسیاری از افراد فقط با استفاده از یک دفترچه یادداشت و قلم می‌توانند از پس بودجه‌بندی برآیند، اما برخی دیگر پیگیری هزینه‌های خود را از طریق برنامه‌های اینترنتی یا نرم‌افزار مالی آسان‌تر می‌کنند. نرم‌افزارهای رایگان و آنلاینی وجود دارد که می‌توانید از آن‌ها برای ایجاد و پیگیری صورت وضعیت مالی استفاده کنید.

عادات‌های فعلی مدیریت مالی زندگی مشترک خود را ارزیابی کنید

برای اینکه تصویری واضح از هزینه کرد و مدیریت مالی خانواده داشته باشید می‌توانید برای یک ماه، هر بار که پول خرج می‌کنید، یادداشت بنویسید. حتی برای مبالغ بسیار کم. قیمت هر وسیله مورد نیاز و مبلغی که برای آن پرداخت کرده‌اید را ثبت کنید. اگر می‌توانید هزینه‌ها را بر اساس طبقه‌بندی‌های خاص (خانه، ماشین، غذا و ...) تقسیم کنید. این کار می‌تواند نقطه شروع خوبی برای تعیین بودجه و مدیریت هزینه‌های زندگی باشد.

هزینه‌های خانواده را مدیریت کنید

به عادت‌های تدوین شده خود در صرف هزینه‌ها نگاه کنید. آیا مازاد دارید؟ یا اینکه بیشتر از درآمدها خرج می‌کنید؟ از اینجا شروع کنید تا در صورت لزوم مناطقی را که می‌توانید در آنجا هزینه‌ها را کاهش دهید، شناسایی کنید. در صورت امکان، سعی کنید پس‌انداز داشته باشید. در صورت نیاز می‌توانید محدودیت‌های هزینه‌ای را برای موارد خاص مانند غذا و سرگرمی ایجاد کنید و سعی کنید به مرور به آن‌ها پایبند باشید. به یاد داشته باشید که همیشه برای هزینه‌های ماهانه خود، مانند قبض‌ها، هزینه‌های پزشکی یا تعمیرات اتومبیل و... جایی در بودجه ماهانه خود بگذارید.

در جهت بهبود و تغییر بودجه خود تلاش کنید

برای از بین بردن هزینه‌های غیرضروری یا تنظیم مبالغ بودجه در صورت لزوم، مرتباً بودجه‌بندی خود را به روز کنید. به عنوان مثال، با داشتن فرزند ممکن است مجبور شوید مخارج خود را کاملاً تغییر دهید. در هر صورت، به طور مداوم مخارجی را جستجو کنید که بتوانید آن‌ها را کاهش دهید و بیشتر پس‌انداز کنید. در نهایت خواهید فهمید که می‌توانید به تمام هزینه‌های ضروری زندگی خود پردازید در حالی که مبلغ بسیار کمتری صرف می‌کنید.

۱

پس انداز برای اهداف زندگی در مورد اهداف بلند مدت باهم تصمیم بگیرید

درباره اهداف خود صحبت کنید و برای آن پس انداز کنید. از جمله پس انداز برای خرید خانه، دوران بازنشستگی و سایر خریدهای بزرگ مانند ماشین و... اطمینان حاصل کنید که همه موافق این موضوع هستید که خرید یا هزینه مورد نظر ارزش پس انداز را دارد و هم در مورد مقدار پس انداز مورد نیاز به توافق برسید. این یک روش ساده برای مدیریت مالی زندگی مشترک است که به هماهنگی پس انداز و سرمایه گذاری شما کمک می کند.

۲

پس انداز برای اهداف زندگی صندوق اضطراری ایجاد کنید

هر خانواده در راستای برنامه ریزی مالی خانواده، باید تلاش کند تا صندوق پس انداز اضطراری برای روز مبادا داشته باشد. چه کسی می داند چه زمانی ممکن است یکی از شما شغل خود را از دست بدهد یا دچار مشکلات پزشکی غیرمنتظره ای شوید؟ یک صندوق اضطراری می تواند به شما کمک کند تا از بدهی های آینده جلوگیری کنید و امنیت و انعطاف پذیری مالی را فراهم کنید. برای این کار می توانید مازاد پول ماهانه خود را پس انداز کنید.

۲

پس انداز برای اهداف زندگی بدهی خود را کاهش دهید

برای مدیریت مالی منزل، اولین هدف شما باید پرداخت بدهی های هایتان باشد. با همسرتان برای ایجاد یک برنامه برای پرداخت بدهی های پرداخت نشده خود همکاری کنید. در صورت لزوم، یک نفر از شما باید مسئول اطمینان از پرداخت بدهی های هر ماه باشد.

۱

ماندن در مسیر

خریدهای بزرگی انجام ندهید بدون اینکه در ابتدا در مورد آن‌ها بحث کنید.

یکی از ملزومات مدیریت مالی در زندگی مشترک این است که برای خریدهای "عمده" محدودیت پولی تعیین کنید. بدیهی است که این مورد بین خانواده‌ها متفاوت خواهد بود، اما نکته مهم این است که شما یک محدودیت تعیین شده دارید. برای خریدهای بالاتر از یک حد مشخص، تصمیم بگیرید که حتماً باید قبل از خرید با طرف مقابل به توافق برسید. اگر یکی از شما این قانون را زیر پا گذاشتید، حتماً بلافاصله دیگری را در میان بگذارید. یادتان باشد پنهان نگه داشتن هزینه‌های کلان فقط مایه دردسر است.

۲

ماندن در مسیر

از قبول بدهی‌های غیر ضروری خودداری کنید.

با جلوگیری از گرفتن بدهی برای خریدهای غیر ضروری مانند مبلمان یا جواهرات و... مدیریت مالی خانواده را در دست بگیرید. این خریدها را از قبل با همسرتان هماهنگ کنید تا بتوانید پس‌اندازتان را باهم ترکیب کنید و مبلغ کامل خرید را تأمین کنید. با این کار در طولانی مدت در هزینه‌هایتان صرفه‌جویی خواهد شد. علاوه بر این، همیشه با یکدیگر در مورد میزان پس‌اندازتان صحبت کنید.

مراقبت نسبت به اسراف در امورات زندگی

کفاف خود از زندگی را مشخص کنید و فقط برای خود (نه تعریف دیگران) و آرامش خود زندگی کنید تا از هزینه‌های غیرضروری مثل تعویض سالانه مبلمان و ... جلوگیری کنید. همچنین مراقبت کنید تا کمترین اسراف را در امورات خود داشته باشید.

رزق دست خداست

برای آنکه مال شما برکت پیدا کند از صدقه دادن و انجام امور خیریه و خرید هدیه برای دوستان و آشنایان غافل نشوید. بخشندگی و صدقه، روزی شما را بیشتر خواهد کرد. همواره مد نظر داشته باشید که رزق دست خداست و به شما می‌رسد بنابراین آرامش خانوادگی خود را برای کسب درآمد بیشتر دچار اشکال نکنید.

نقش زنان در اقتصاد خانواده

مدیریت منابع مالی و تنظیم اقتصاد خانواده توسط زن‌ها

خیلی‌ها فکر می‌کنند اگر درآمد بیشتری داشته باشند، تمام مشکلات و غصه‌های مالی ایشان حل می‌شود، این یک فکر توهم‌آمیز است. متخصصان علم اقتصاد بر این عقیده‌اند: درآمد زیادتر، درد را دوا نمی‌کند.

به تجربه ثابت شده است که غالب مردم، وقتی درآمدشان زیادتر می‌شود، خرجشان نیز بالا می‌رود و در نتیجه، باز با بی‌پولی و کمبود، دست به گریبان می‌شوند.

خانم‌های محترم ایرانی: تنظیم بودجه، نه مثل یک پیراهن ساده و آسان است و نه این است که شما صورت بالا بلندی از مخارج روزانه را تهیه کنید و یک ریال یک ریال همه را بنویسید؛ بلکه تنظیم بودجه، عبارت از نقشه مشخص و یک برنامه منظمی است که به شما کمک می‌کند تا از درآمد و پولتان، حداکثر استفاده را ببرید.

حساب مخارجی که از روی عقل و تدبیر تنظیم شده باشد، شما را به هدف و آرزوهایی که در زندگی دارید، می‌رساند. خرید خانه، باغ، ماشین، تحصیلات عالی برای بچه‌ها، پس‌انداز برای زمان پیری، مسافرت و گردش، از هدف‌های مورد نظر هر خانواده هستند و انجام آن‌ها، جز با تنظیم بودجه عاقلانه، میسر نخواهد بود.

وقتی شما از روی نقشه و حساب خرج کردید و مخارج هر ماه را آخر آن ماه از نظر گذراندید، به چشم خود می‌بینید که برای هر چیز، چه مبلغ پول داده‌اید و اگر بعضی مخارج در نظر شما زائد باشد، آن‌ها را حذف می‌کنید تا هزینه آن‌ها به مصرف چیزهای مهم و لازم برسد. صورت حساب خرج ماهانه بهترین مشاور اقتصادی و راهنمای خرج و پس‌انداز شما خواهد بود.

اگر خدای نکرده شما از آن زن‌هایی هستید که عقل معاش نداشته، به تنظیم بودجه معتقد نیستید، از همین امروز، برنامه

خرج و دخل را با تطبیق درآمدها، تهیه کنید. باید بدانید که يك زن میانه‌رو که از روی عقل و نقشه خرج می‌کند، مهم‌ترین کمک و خدمت را در راه موفقیت شوهر، انجام می‌دهد. مردهایی که گرفتار زن و لخرج هستند، هرگز روی موفقیت را نخواهند دید. اگر شوهر شما راه پول درآوردن را می‌داند، ولی آینده‌نگر نیست و همه را از دست می‌دهد، شما باید با منطق و عقل معاش، به او کمک کنید تا مسائل مالی را بهتر مدیریت کند. اگر شوهرتان زیاد محافظه‌کار است و خانواده را در فشار و تنگنا می‌گذارد، حس اعتماد او را به خود جلب کنید و به او نشان دهید که شما نیز در مدیریت مالی، همان دلسوزی و تدبیر متقابل را دارید.

در مدیریت امور مالی و توسعه اقتصاد خانواده اشتباهاتی وجود دارد که در ادامه به رایج‌ترین آن‌ها می‌پردازیم:

۱- عدم توافق در مورد سبک زندگی

فرض کنید شما با خرید از یک فروشگاه ارزان هیچ مشکلی ندارید، اما همسر شما عاشق خرید جنس با هر قیمتی از فروشگاه‌های برند است. بهتر است با صحبت با یکدیگر در این مورد به تفاهم برسید و مخارجتان را متناسب با نیازها و اهدافتان تنظیم کنید. سبک زندگی شما باید با درآمدی که دارید هماهنگ باشد، نه با آرزوهای شما. مراقب باشید و حواستان به پس‌انداز و حساب بانکی‌تان باشد. مراقب باشید به خاطر جلب نظر دیگران خود را در چاه نیندازید.

۲- تفاوت‌های شخصیتی مشکل‌ساز می‌شود

هر فردی شخصیتی متفاوت دارد، ممکن است یکی از دو زوج بسیار حسابگر است، اما دیگری خیلی حسابگر نیست و در خریدهایش خیلی حسابگری نمی‌کند. درست است این موضوع ممکن است در رابطه مشکلاتی ایجاد کند، اما مشکل اصلی این است: یکی از شما به حرف دیگری گوش نمی‌دهد یا اینکه یکی از شما از وارد کردن خود به مسائل مالی کاملاً سرباز می‌زند. برای جلوگیری از اختلاف در مورد خریدهای یکدیگر نظر دهید و باهم گفتگو کنید تا به یک تعادل برسید.

۳- تفاوت میزان درآمد شما را از هم جدا می‌کند

زمانی که اختلاف درآمد زن و شوهر زیاد است ممکن است مشکل به وجود آید. تصور می‌کنید که به خاطر داشتن درآمد بیش‌تر اهرم فشاری روی همسرتان دارید و باید حرف، حرف شما باشد، به جای اینکه به کل قلک خانواده به عنوان قلک "ما" نگاه کنید. این پول مال "من" یا مال "شما" نیست، این پول مال "ما" است. شما در یک تیم بازی می‌کنید. گل بزنید تیم گل زده، گل بخورید تیم گل خورده.

۴- خیانت و عدم وفاداری مالی

خیانت و عدم وفاداری فقط وارد رابطه شدن با مرد یا زن دیگر نیست. ایجاد یک حساب بانکی پنهان و نگهداری پول در آن نیز خیانت محسوب می‌شود. این کار فریب‌کارانه است، یا اینکه خریدهایی انجام دهید و آن را از همسرتان پنهان کنید و یا در مورد مبلغ خرید واقعیت را نگویند.

۵- داشتن انتظارات غیر واقع‌بینانه

وقتی انتظار دارید بعد از ازدواج سریعاً خانه‌دار شوید و یا ماشین فلان مدل را داشته باشد، اما در پایان سالگرد ازدواجتان در خانه اجاره‌ای هستید و همان ماشین قبلی را دارید، کاملاً مأیوس می‌شوید و این مأیوس شدن راه را برای مواجه شدن با مشکلات و ناسازگاری در زندگی مشترک باز خواهد کرد. چنین قانونی وجود ندارد که شما باید سریعاً خانه‌دار شوید و یا یک سفر عالی به بهترین نقطه ایران یا جهان داشته باشید. اگر این کارها اکنون برای شما امکان‌پذیر نیست، نگران نباشید. به مسائل مالی‌تان نظم دهید، تلاش کنید، برنامه‌ریزی کنید. در آینده حتماً به رؤیاهایتان خواهید رسید.

۶- فرزندان تصمیم می‌گیرند

بچه‌ها به شما التماس می‌کنند که برایشان یک اسباب‌بازی گران‌قیمت بخرید و شما درخواست آن‌ها را اجابت می‌کنید. اما همسرتان ناراحت است، چون برای این کار برنامه‌ریزی نکرده بودید و این هزینه به بودجه شما نمی‌خورد. در مورد چیزهایی که فرزندان‌تان نیاز دارند، باهم تصمیم بگیرید. حتی می‌توانید برای بچه‌ها کارهایی تعریف کنید که در قبال انجام دادن آن‌ها پول توجیبی دریافت می‌کنند. این کار هم به آن‌ها کمک می‌کند که نگاه اقتصادی پیدا کنند و بدانند باید هزینه‌های خود را مدیریت کنند هم یاد می‌گیرند که برای رسیدن به آنچه می‌خواهند صبر کنند.

سخن آخر:

مدیریت امور مالی و در نتیجه آن توسعه اقتصاد خانواده نیاز به مهارت دارد اما بهترین کاری که می‌توانید انجام دهید این است که رو راست و صادق باشید. با صحبت کردن در مورد مدیریت مالی، برنامه‌ریزی کاملی برای مدیریت بودجه، هزینه و سرمایه‌گذاری شروع کنید. هرچه زودتر این کار را انجام دهید، بهتر خواهید شد. اگر عادت‌های مدیریت مالی خوبی را به عنوان یک زوج تازه ازدواج کرده بیندیشید، می‌توانید به عنوان یک تیم بر زندگی که سال‌ها پیش روی شما قرار می‌گیرد، کار کنید.

معاونت دانشجویی
مرکز مشاوره دانشگاه

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دفتر مشاوره و سلامت

خشت:اول

ماهنامه خشت اول شماره هجدهم Khesht-Aval
ویژه مطالعه دانشجویان e-magazine

مدیر مسئول: دکتر ابراهیم نعیمی

سردبیر: دکتر زهره عزیزی

نویسندگان: الهام فرح بخش

دکتر زهرا امان اللهی

اعضای شورای سیاست گذاری: دکتر ابراهیم نعیمی

دکتر زهره عزیزی

دکتر مریم معادی اصفهان

دکتر معصومه زیبایی نژاد

طراحی گرافیک: حمیدرضا منتظری

سال انتشار: تابستان ۱۴۰۱

تیراژ: الکترونیکی